

WERYFIKACJA KONTRAHENTÓW & WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

WERYFIKACJA KONTRAHENTÓW



Najprostszym sposobem sprawdzenia wiarygodności czeskiego partnera handlowego jest skorzystanie z oficjalnych portali internetowych, na których można znaleźć informacje dotyczące, m.in. okresu istnienia danego podmiotu na rynku czeskim, jego struktury własnościowej, wyników finansowych, ew. upadłości itp.

- Przykładem takiego portalu zawierającego informacje o podmiotach gospodarczych działających na terenie Czech jest **ARES** (*Administrativní registr ekonomických subjektů*; [ARES - Access to Registers of Economic Entities \(mfcr.cz\)](#)), zarządzany przez Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej (*Ministerstvo financí České republiky*). Dane w systemie ARES pochodzą z kilku rejestrów prowadzonych przez poszczególne urzędy administracji państwowej.
- Przydatny jest również **rejestr Ministerstwa Sprawiedliwości** (*Ministerstvo spravedlnosti České republiky*; [Veřejný rejstřík a Sbírka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky \(justice.cz\)](#)), gdzie można sprawdzić, czy przeciwko danemu podmiotowi nie toczy się postępowanie upadłościowe lub - w przypadku osób fizycznych - postępowanie oddłużeniowe (bankructwo osobiste).
- W zakresie obrotu nieruchomości warto sprawdzić stan prawny i majątkowy nieruchomości na **stronie Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego** (*Český úřad zeměměřický a katastrální*; [Úvodní stránka | Nahlížení do katastru nemovitostí \(cuzk.cz\)](#)).

WINDYKACJA NALEŻNOŚCI



Pomimo zachowania środków ostrożności w wyborze partnera handlowego, może dojść z jego strony do niezapłacenia wierzycelności w terminie.

Podstawowym warunkiem odzyskania należności jest prawidłowo prowadzona przez wierzyciela **ewidencja należności**.

Konieczne jest ustalenie:

- o wysokości zaległej należności;
- o sposobu powstania należności (poprzez odpowiednią dokumentację).



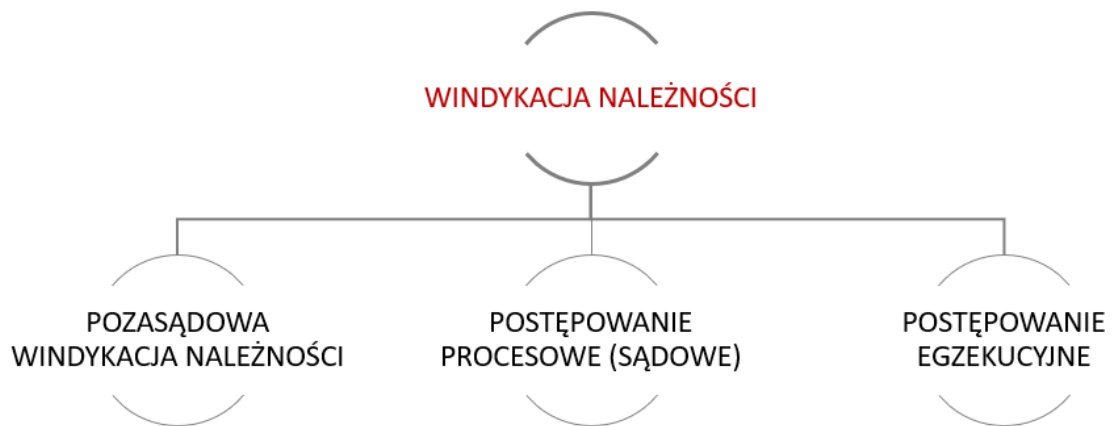
Zatem ważne jest, aby wierzyciel prowadził ewidencję:

- o dowodów rachunkowych;
- o wszystkich pozostałych dokumentów prawnie poświadczających istnienie długu (głównie faktury, listy przewozowe, umowy oraz ewentualnie korespondencja handlowa).



Prawo czeskie uwzględnia trzy sposoby windykacji należności:

- pozasądowa windykacja należności (*mimosoudní vymáhání pohledávek*);
- postępowanie procesowe/sądowe (*soudní řízení*);
- postępowanie egzekucyjne (*exekuční/vykonávací řízení*).



POZASĄDOWA WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

W praktyce postępowanie to wygląda najczęściej następująco:

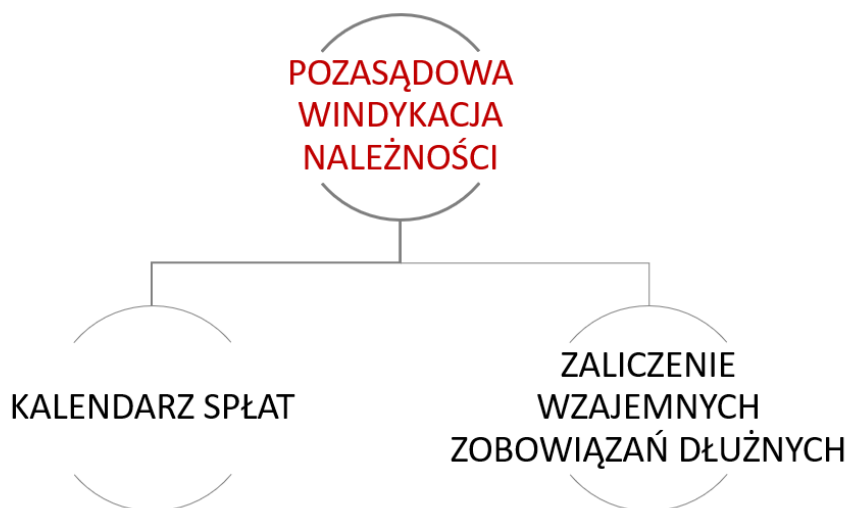
1. Wierzyciel kontaktuje się z dłużnikiem (telefonicznie lub pisemnie), ustala powody opóźnienia płatności i podejmuje próby dobrowolnego odzyskania należności.

Istotne jest jak najszybsze zwrócenie się do dłużnika o **bezwarunkowe potwierdzenie istnienia długu na piśmie** – możliwość potwierdzenia istnienia długu przewiduje czeski Kodeks cywilny w § 2053 (*uznání dluhu*):

- wierzyciel posiadający ten dokument nie musi w inny sposób udowadniać przed sądem istnienia i wysokości wierzytelności;
- od momentu podpisania dokumentu przez dłużnika zaczyna biec od nowa okres przedawnienia (*promlčecí lhůta*; zgodnie z § 639 kc (*Občanský zákoník*), w przypadku uznania długu, termin upłynięcia okresu przedawnienia to 10 lat od dnia uznania długu).

2. Wierzyciel może zaproponować dłużnikowi:

- **kalendaryzacja spłat** (*splátkový kalendář*):
 - do kalendarza spłat włącza się odsetki za zwłokę oraz kary umowne (jeżeli zostały przewidziane w umowie);
 - wysokość poszczególnych rat nie może być niższa niż wysokość odsetek i kar, ponieważ w przeciwnym przypadku nie dojdzie do zredukowania kwoty dłużnej;
 - kalendarz spłat powinny podpisać obie strony – wierzyciel i dłużnik;
 - kalendarz może mieć formę aktu notarialnego z tzw. akceptacją bezpośredniej wykonalności (*notářský zápis se svolením k přímé vykonatelnosti*);
 - akceptacja bezpośredniej wykonalności spowoduje, iż w przypadku niespełnienia warunków kalendarza, wierzyciel będzie mógł na podstawie tego aktu notarialnego wnieść do sądu wniosek o wszczęcie egzekucji z majątku dłużnika;
 - kalendarz powinien również zawierać zapis o tzw. klauzuli przyśpieszenia (*acceleration clause*); dzięki niej, niezapłacenie jednej raty w terminie spowoduje, że wszystkie pozostałe staną się natychmiast wymagalne;
- możliwość zwrotu kwoty poprzez **zaliczenie wzajemnych zobowiązań dłużnych**.



3. Jeżeli ww. działania zawiodą, **upomnienia** kierowane do dłużnika przybierają ostrzejszą formę, dochodzi do naliczania należnych odsetek za zwłokę i ewentualnie także kar umownych.
4. Istotne jest również **ostrzeżenie dłużnika o zamiarze wszczęcia dalszego postępowania** w przypadku nieuregulowania należności i przekazania sprawy do kancelarii adwokackiej.
5. Jeżeli zawiodą wszystkie ww. działania, pozostaje **przekazanie sprawy firmie lub kancelarii adwokackiej zajmującej się windykacją należności**. W tym celu zawiera się:
 - umowę, w której prawnik otrzymuje pełnomocnictwo do windykacji należności lub;
 - umowę o zastępstwie prawnym.

Wybierając firmę zajmującą się windykacją należności można zwrócić się do jednego z członków Stowarzyszenia Agencji Windykacyjnych (*Asociace inkasních agentur*; [Asociace inkasních agentur \(aiacz.cz\)](http://aiacz.cz)) o pośredniczenie w windykacji długu. Należy pamiętać, iż wynagrodzenie takiej firmie wypłacane jest dopiero wtedy, gdy uda się jej odzyskać od dłużnika choćby część długu. Firma nie może również obciążać zleceniodawcy dodatkowymi kosztami, jeżeli możliwość ich fakturowania oraz ich dopuszczalna wysokość nie wynika bezpośrednio z zawartej z nią umowy.

6. Jeżeli postępowanie to zawiedzie, **dochodzenie należności kierowane** jest zazwyczaj **na drogę sądową**.



POSTĘPOWANIE PROCESOWE (SĄDOWE)

Podczas odzyskiwania należności drogą sądową zaleca się, aby wierzyciel był reprezentowany przez pełnomocnika (adwokata).

Instytucja tzw. wezwania przedprocesowego (*předžalobní výzva*):

- uregulowana Kodeksem postępowania cywilnego (ustawa Nr 99/1963 - *Občanský soudní řád*; dalej kpc) w § 142a;
- istota: wierzyciel, który zamierza wnieść pozew przeciwko dłużnikowi jest zobowiązany, na co najmniej 7 dni przed złożeniem pozwu, wystosować do dłużnika wezwanie przedprocesowe z żądaniem uiszczenia długu; jeżeli wnoszący pozew nie dopełni tego obowiązku, a sąd rozstrzygnie na jego korzyść, nie zostanie zasądzony na jego rzecz zwrot kosztów postępowania przez dłużnika.



Podstawą do rozpoczęcia postępowania procesowego jest **wniesienie pozwu** spełniającego wymogi § 79 kpc.

Opłatę za czynności sądowe, zgodnie z ustawą nr 549/1991 o opłatach sądowych (*Zákon o soudních poplatcích*), wnosi powód.

W przypadku zastępstwa prawnego, **wysokość świadczenia** wzrasta o koszty prowadzenia sprawy przez prawnika (zgodnie z rozporządzeniem Nr 177/1996 Ministerstwa Sprawiedliwości o wynagrodzeniach adwokatów i kosztach przy świadczeniu usług prawnych; *Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)*).

W praktyce często wraz z pozwem składany jest wniosek o wydanie nakazu zapłaty (*platební rozkaz*).

Nakaz zapłaty:

- jest formą postanowienia sądu **w przypadku tzw. postępowania uproszczonego** (*zkrácené soudní řízení*); postępowanie uproszczone cechuje szereg różnic w porównaniu z klasycznym postępowaniem (przede wszystkim nie dochodzi do rozprawy, a wydanie nakazu zapłaty zależy wyłącznie od decyzji sądu);
- podstawową przesłanką do wydania nakazu zapłaty jest udowodnienie istnienia roszczeń;
- odrzucenie wniosku o wydanie nakazu zapłaty oznacza wszczęcie klasycznego postępowania sądowego;
- dostarczenie nakazu zapłaty musi nastąpić do rąk własnych pozwanego (doręczenie zastępcze jest w tym przypadku wykluczone);
- nie ma możliwości wydania nakazu zapłaty:
 - jeżeli nieznane jest miejsce pobytu pozwanego lub,
 - jeżeli nakaz zapłaty musiałby zostać dostarczony pozwanemu przebywającemu poza Republiką Czeską;



- treścią nakazu zapłaty jest zobligowanie pozwanego do zapłacenia należności pieniężnej oraz zwrotu kosztów postępowania sądowego;
- pozwany ma prawo do odwołania się od postanowienia sądu, co powoduje anulowanie nakazu zapłaty i wszczęcie klasycznego postępowania sądowego (jeżeli sprzeciw zostanie zgłoszony zbyt późno lub jeżeli zgłosi go osoba do tego nieuprawniona, sąd ma prawo ów sprzeciw odrzucić).
- jeżeli postępowanie zostanie wszczęte (np. w przypadku zgłoszenia sprzeciwu wobec nakazu zapłaty lub też gdy nakaz zapłaty nie został dostarczony do rąk własnych), sąd wydaje wyrok na podstawie stwierdzonego stanu faktycznego sprawy.

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE

Prawomocny wyrok sądowy zobowiązujący dłużnika do zwrotu długu łącznie ze wszystkimi opłatami dodatkowymi (odsetki za zwłokę, koszty sądowe) nie oznacza jeszcze, że zaległa kwota zostanie uregulowana. Najczęściej konieczna jest kontynuacja windykacji należności.

Wierzyciel ma możliwość wyegzekwowania należności poprzez:

- złożenie wniosku o sądowe wykonanie wyroku (*soudní výkon rozhodnutí*; zgodnie z kpc; przekazuje się bezpośrednio wybranemu komornikowi, który zwraca się do sądu o powierzenie mu przeprowadzenia egzekucji) lub,
- egzekucję sądową (*exekuce prováděná soudním exekutorem*; zgodnie z ustawą Nr 120/2001 o egzekutorach sądowych i czynności egzekucyjnej (*Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti*); zgodnie z § 251 czeskiego kpc, sądowe wykonanie wyroku zostało zastrzeżone dla wyroków nie dotyczących spraw prowadzonych w postępowaniu administracyjnym i w postępowaniu podatkowym.



Osoba, przeciwko której toczy się postępowanie egzekucyjne może złożyć **wniosek o wstrzymanie egzekucji** (w terminie 15 dni od powzięcia wiadomości o wszczęciu egzekucji).

Od chwili dostarczenia postanowienia sądu o rozpoczęciu egzekucji, dłużnik nie ma prawa rozporządzać swoim majątkiem, z wyjątkiem zaspokajania podstawowych potrzeb i regulowania bieżących rachunków. Wszelkie działania podejmowane przez dłużnika, które łamią ten zakaz, są ustawowo nieważne.

Powyższe postanowienia dotyczą również **Europejskiego nakazu zapłaty** (*Evropský platební rozkaz*), który powinien być złożony u komornika sądowego, najlepiej w miejscu siedziby dłużnika. Na stronie internetowej Izby Komorników Republiki Czeskiej (*Exekutorská komora České republiky*; [Exekutorská komora České republiky \(ekcr.cz\)](http://Exekutorska_komora_Ceske_republiky_ekcr.cz)) dostępne są adresy kontaktowe komorników czeskich. Wybrany komornik (*exekutor*) sam zdecyduje, czy nakaz należy przetłumaczyć na język czeski.

Materiał został zaktualizowany przez Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Pradze

